

Marcelo Luján: Podhoubí

Marcelo Luján knihou *Podhoubí* rozšiřuje hranice románu noir a roli všetečného detektiva střídají všudypřítomné, místy se vzájemně pozorující oči postav.

Marcelo Luján: Podhoubí

Nakladatelství Argo
2017
Překlad: Ondřej Nekola

Co se rozpoutá něčím zdánlivě tak prostým, jako je nedostatek ledu do whisky? A s jakou intenzitou dokáže bujet zlo z domněle vytěsněných vzpomínek? Román *Podhoubí* (v originále *Subsuelo*, 2015) je mimo jiné vyprávěním o ztrátě v podobě smrti, o zlu šířícím se z nás samých a o fatalitě, které se nelze vyhnout.

Kniha vychází v české verzi zásluhou překladatele Ondřeje Nekoly pod záštitou Nakladatelství Argo, které román publikovalo v listopadu roku 2017.

Původem argentinský prozaik a povídkář **Marcelo Luján** (*1973) žije od roku 2001 v Madridu, kde pracuje jako koordinátor kulturních akcí a literárních dílen. Publikoval tři knihy povídek *Flores para Irene* (*Květy pro Irene*, 2003), *En algún cielo* (*V nějakém nebi*, 2006), *El desvío* (*Odklon*, 2007); dvě sbírky básnivých próz *Arder en el invierno* (*Hořet v zimě*, 2010), *Pequeños pies ingleses* (*Malé anglické nohy*, 2013) a doposud tři romány, *La mala espera* (*Zlé očekávání*, 2009) a pro českého čtenáře jistě překvapující román s názvem *Moravia* (*Morava*, 2012), který odhaluje příběh Argentince s českými kořeny.

Lujánova díla byla zatím přeložena do francouzštiny, italštiny, jeho zatím poslední román *Subsuelo* do češtiny. Marcelo Luján byl za svá díla několikrát oceněn, v případě románu *Podhoubí* získal Cenu Dashiela Hammetta za nejlepší román noir v roce 2016.

Na počátku se stane něco naprosto banálního: dojde led do whisky. A někdo pro něj zkrátka musí dojet za každou cenu. Tradiční letní posezení přátel následně přetíná automobilová nehoda jejich dětí, která všem přítomným změni život.

Důmyslná vypravěčská technika v románu si pohrává s budoucím časem, předznamenává osudy jednotlivých postav a vytváří tak napínavou, svým způsobem tíživou a fatální atmosféru celého děje. Zdá se totiž, že postavy v příběhu mají předem vše spočítané, ale přesto se čtenář dychtivě prolistovává až k překvapivému konci. Sám Luján v rozhovorech zmiňuje, že nad některými odstavci trávil celé dny a vymýšlel text tak, aby se efekt zhoubné předzvěsti nerozplynul. Atmosféru navíc umocňuje podmanivě a temně vykreslená okolní příroda, která prostřednictvím poetických obrazů takřka ožívá před očima postav i čtenáře. Samotné postavy atmosféru doplňují, a to jistou formou vnímavosti, navzájem se totiž pozorují v těch nejvšednějších situacích dne a v duchu si freudovsky analyzují jednání svých nejbližších. Ne náhodou celou knihu předznamenává jeden z výroků Freudova následovníka Lacana. Román je tak jakousi psychologickou sondou do prožívání postav, které jsou zasazeny do izolovaného a naoko idylického prostředí přírody, které je však ve skutečnosti jakýmsi *locus horrendus*. Čtenář pozoruje napětí mezi dětmi a rodiči, pnutí mezi sourozenci i schopnost mobilního telefonu odhalit to, co by mělo zůstat skryto.

Protagonisté Eva a Fabián, sourozenci, které spojuje nejen fakt, že jsou dvojjvečná dvojčata, ale také utajená pravda o automobilové nehodě, od níž uplynuly již téměř dva roky, se neužívají pouze myšlenkami jako: „On ví, že já vím; a já vím, že on ví, že já vím...“, ale i tím, že pravdu možná ví (tuší nebo odhalí) někdo další. A tím dotyčným může být nejen jejich matka, která k nehodě s předtuchou tenkrát dorazila jako první, ale i Fabiánův telefon, který celé dění před nehodou zdokumentoval. Právě tento materiál pak nad Evou visí jako Damoklův meč, bratr drží Evu v jakémsi permanentním matu a zvráceným způsobem si s ní pohrává. Vyprávění navíc pracuje s filmovou technikou flashbacků a pohledy postav po sobě kloužou částečně jako kamera, aniž se však jedna druhé dostane na dřen, a tím jim skutečná podstata myšlení těch druhých neustále uniká, a zůstávají proto pouze se svými představami. Žádná z postav nedokáže odvrátit osud, který na ně čeká po návratu na místo, kde se nehoda před dvěma lety odehrála. Hořké vzpomínky spojené s výčitkami a utajovanou pravdou se v hlavách postav hemží stejně jako všudypřítomní mravenci, které se postavy snaží už delší dobu z domu i z pozemku vypudit. Mravenčí kolonie však všem dává najevo, že pravda stejně nakonec vyjde napovrch a co před dvěma léty začalo potřebou kostek ledu, končí nyní u vodní hladiny...

Kombinace Lujánova osobitého poetického stylu a psychologie postav s vypravěčskými strategiemi známými mimo jiné z filmu se čtenářům nabízí vskutku netradiční atmosféra plná napětí. Autor tak dokazuje, že i zdánlivě úzce vymezené žánry typu román noir lze rozpouštět a mísit s jinými žánry a postupy, aniž mizí napínavost, hrůznost či překvapivé rozuzlení. Kniha *Podhoubí* syrovým způsobem potvrzuje, že se i hluboko zasunuté a naoko vytěsněné skutečnosti z minulosti při sebemenší příležitosti mohou opět zpřítomnit.